

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quantum quis donare possit Cap. IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

§. VII.

Tutores, & Curatores.

1. *Sanct. c. 8. consil. c. 6. d. 8. Delugo d. 23. de iust. nu. 145. Molin. d. 92. sine.* **T**utores, & Curatores ex Sanct. & aliisque possunt solum id donare, quod ad prudentem, & decentem administrationem rerum pupilli pertinent, spectata ipsorum pupillorum facultate, & qualitate. Unde Donationes liberales profanas vix his concedo, concedo pias; Sunt enim hæc in eleemosynam, & atque aded in bonum salutis pupillorum, sed adhuc iuxta ipsorum statum.

Nec item nego remuneratorias, sed pari modo, quæ non multum excedant. Ratio horum est, quia Tutores, Curatoresque minus possunt, quam Domini suarum rerum; at Domini, si prudenter, & decenter agant, sunt certe parce profusi in rebus suis; ergo parcius profusi esse debent Tutores, & Curatores, qui Domini non sunt, sed meri bonorum pupilli Administratores.

2. Inquires. Cum remuneratoria Donatio sit illa, quæ sit supra debitum Justitiæ, quantum nam hæc importat in hoc casu Tutorum? Servivit v. gr. fideliter quis pupillo per decem annos, debentur ipsi ex stipendio pro suo labore centum aurei: at, si Tutor solum daret centum, nihil daret ex gratitudine, sed solum ex justitia. Inquires ergo ad quantum extendi potest remuneratio?

3. Respondeo. Id certa regula definiri nequit, quia totum hoc (ait Delugo *b*) pertinet ad prudentiam Administrationis rerum pupilli, ut ex una parte non sit nimis profusus, & ex alia non sit durus, & exactus retributor obsequiorum, sed attendat ad id, quod decencia status pupilli exigit, ut cum famuli ingrati tudinis nota afficere non possint.

CAPUT IV.

Quantum quis donare possit?

1. **P**ræscindendo à Jure Civili, quod certè prohibet, ut mox dicemus, aliquas Donationes, quilibet validè potest totum, quod habet, alteri donare, quia quilibet de rebus suis disponere, ut liber, potest. An vero licitè, vel illicitè dependet à fine,

cur donet, à damno, quod sibi, vel alteri facit, vel non facit, sic donando, & c. quæ ex dictis, & dicendis facile colligi possunt. At considerando Jus commune, duo genera Donationum ipsum universali ter prohibet, nimirum Donationem omnium bonorum, & Donationes carentes insinuatione, de quibus jam sigillatim.

§. I.

Donatio omnium bonorum invalida est.

1. **H**anc tam amplam Donationem esse in Jure Civili prohiberam sub clausula irritante, atque aded esse invalidam, certum est in Jure, & apud Julium d. Clarum, aliosque. Ratio hujusmodi Juris fuit, quia sic Donator non posset testari, à qua impotentia testandi Jura maximè abhorrent signatèque dicunt esse id contra bonos mores.

2. Dicitur autem est (*inter vivos*) nam Donatio omnium bonorum causa mortis prohibita non est, cum ea potestatem testandi non tollat; immò, ipsam esse ultimam voluntatem nuper diximus.

3. Dicitur rarius est (*in jure communi*) nam leges proprias quisque consulat. Dicitur item est (*omnium bonorum*) nam, si sit non omnium, sed tamen prodiga, dixi satis è alibi.

4. Quæres. Donatio bonorum omnium estne invalida secundum totum, an solum secundum partem? Explico. Fac, te donasse omnia tua bona, ex quibus, si centum aureos tibi reservasses, jam non donasses omnia bona. Quæro igitur, an Donatio omnium, quem fecisti, sit invalida, tum, quoad hos aureos centum, tum, quoad alia bona? Idem quæri potest, si donasti omnia præsentia, & futura, an valeat etiam quoad præsentia; jam enim, si præsentia non donasses, non donasses omnia.

5. Respondeo, esse invalidam, quoad utrumque. Rationem hujus Decisionis ne aliam exspectes, nisi illam, quia nimirum, ita leges voluere, propter bonum publicum. Ita autem voluere, quia absolute totam Donationem indivisibiliter infirmant, ut parebit accuratè legenti præcitas leges.

6. Dices: At mox dicemus, Donationem factam sine solennitate Insinuationis solum infirmari, quoad partem, id est, quoad excelsum,

sum, eo modo, quo mox item explicabimus; ergo pari modo dicere debemus in Donatione omnium bonorum.

7. Respondeo. Nego consequentiam, quia in Donatione sine dicta solemnitate ita clarè decreverunt leges, quod non ita decreverunt in Donatione omnium bonorum: leges enim modo num. 2. citatæ absolute, & omnino Donationem omnium bonorum infirmarunt.

8. Dices iterum cum Diana loc. cit. Ex Regula Juris: *Nil per inutile non vitiatur*. Ergo non vitiatur illa pars Donationis, quæ jam non est Donatio omnium bonorum.

Respondeo. Nego consequentiam, quia cum in casu nostro leges totam Donationem intrent, ut dictum est; neque illa pars dicta utilis est.

§. II.

Quatuor Casus, in quibus Donatio omnium bonorum valida est.

1. Præcedentis doctrinæ sunt exceptiones, seu declarationes quatuor. Primò enim, si quis donet omnia bona præsentia, nihil aliud addendo, validè donat, quia verè non donat omnia; cum enim non donet futura, & deinceps acquirenda, poterit de his testari; Nam propterea idem docent communiter Doctores, si in Donatione omnium reserves sibi quis aliquam partem, certè non validè modicam, sed hujusmodi, ut ea reservata, censetur ab homine prudenti non remanere

Donationem bonorum moraliter omnium. Idem etiam, quando quis sibi reservat usum fructum, vel jus aliquod, quæ simili modo non sint modici valoris; possit enim hæc Donator vendere, & de pretio testari. Non sic, si donet omnem suam hæreditatem; tunc enim invalidè donaret, quia tunc de nihilo testari possit, cum sic, omnia donasset. Lege Dicantur. Illius & aliosque.

Secundò, Donatio omnium, facta causæ piæ, est valida, quia est juxta Consilium Domini. *Vade, vende omnia, & da Pauperibus*. Contra quod Jura Civilia aliquid statuere, non valent. Ita Hurtad. Layman, Vadignus, alique tum Theologi, tum Jurisperiti apud Dian. qui rejicit Caramuel contrarium.

2. Huc etiam reduci potest Renuncia-

tio omnium bonorum, quam exhibent ii, qui Religiosam eligunt vitam; id enim etiam pertinet ad animæ salutem, estque de ejusdem Domini Consilio. *Et sequere me*.

3. Tertio, Donatio onerosa omnium bonorum valida est, quia per illam aliud accipit Donator, de quo disponere jam poterit.

4. Per similem rationem ductam ab onere, Alienationem, vel Donationem omnium bonorum factam causa Dotis Filio, vel Filia à Patre, immò & à Matre, plerique apud Marium & Cutelli putant, validam esse, quia omnes communiter concedunt, hæc non esse Donationem, sed necessitatem onerosam collocandi filios, filiasque Matrimonio, quod tamen alii apud eundem negant, nam, sic, Donatis omnibus bonis uni ex filiis ob ejus Nuptias, demeretur legitima aliis, quod efficacissimum est argumentum pro negantibus.

5. Quæres. Concesso, quod ejusmodi donatio omnium, facta causa Dotis, sit revocanda, expectandane est mors conjugis, ut Donatio revocetur, an statim poterit revocari mortuo Patre?

Respondet idem Cutelli f. dicens, sententiam asserentem expectandam esse conjugis mortem, esse fortioribus argumentis vallatam. Ipsum lege.

6. Donatio omnium bonorum inter fratres valida est ex Julio & Claro, & Rebelho idque ob favorem servandæ agnationis, seu proptiæ familiæ. Aliqui tamen id non admittunt, Lege citatos.

7. Potrò, quando dicta Donatio inter fratres est reciproca, seu colligata, ut *Tibi fratri meo dono omnia bona mea, & tu mihi omnia tua*, turque quid dicendum?

Respondeo, duobus modis id fieri continget. Primò, in recompensationem, ut sit sensus: *Si tu des mihi tua, ego invicem tibi donabo mea*, & tunc valida esset Donatio perinde, ac valeret inter extraneos; hæc enim non est Donatio, sed commutatio. Secundò, non in recompensationem, sed absolute sic, *Dono liberaliter tibi fratri mea*: tu vero independenter ab hac mea Donatione dicas: *Ego tibi liberaliter dono mea*: & tunc licet inter extraneos hæc sit clarè nulla, & invalida, quia est Donatio pura ex parte utriusque (vel saltem ex parte alterius Donantis prius, in eo casu,

Riii 2 quo,

e Cutelli T. 2. de Donation. disc. 1. Et quoad Matrem colligitur ex eodem ibidem disc. 3. spec. 4. initio.

f Cutelli ibid. disc. 1. spec. 2.

g Jul. Clar. cum Bonnac. l. c. p. 5. Rebell.

quem citat. Diana p. 8. tr. 6. resol. 38. & 40.

quo; qui posterius donat, donaret ad retribuendum) tamen inter fratres, si sequaris Julium Clarum allatum numero 6. validam pronuntiabis Donationem, at invalidam, si teneas cum aliis ibidem contrariis. Sed hæc Jurispræriti latius, de quibus non minus latè Onate Theologus, aliique ab eodem citati.

a Onate T. 2. de contr. tr. 10. d. 30.

§. III.

Acceptans Donationem omnium bonorum, an obligetur ea restituere?

1. **I**D enim verò pertinet ad morale Theologum, de quo dico, eum, qui accepit ejusmodi bona, eaque possidet, non teneri illa restituere, donec à Donatione repetantur, quia ex una parte Jura non faciunt inhabilem Donatarium ad retinendum, sed solum concedunt Donatori facultatem exigendi, seu revocandi, ut habet Lessius; Rebellius, Turrianus, Filliuccius, quos citat in simili, sequiturque Bonac. b & ex alia, dum Donator non repetit, cum possit, ut supponimus, cedit juri suo, & consentire censetur retentioni alterius. Ita Villalobos. Rodriq. aliique apud Dianam. c

b Bonac. d. 3. de contr. qu. 13. p. 6. nu. 5. c Diana p. 8. tr. 4. ref. 39.

2. Sed hic restat dubium, An statim, ac Donator privatim requirit res ipsi Donatario per prædictam Donationem omnium bonorum donatas, obligetur Donatarius restituere, an potius possit expectare sententiam Judicis?

3. Respondeo statim, nec posse expectare Judicis sententiam. Ratio est, quia Donatio ipsa est invalida, nec solum invalidanda: ergo dominium ejusmodi rerum donatarum est apud Donatorem, ipsique omnino debentur: antea verò solum retinere poterat, quia, ut dictum est, præsumebatur Donator cedere Juri suo. Ita mihi videtur esse discurrendum.

§. IV.

An Donatio omnium bonorum juramento valida sit valida?

1. **J**urispræriti communiter docent, esse invalidam, revocarique à Donatore posse. Ratio est (inquiunt) quia ejusmodi Donatio est contra bonos mores.

2. Sed refragantur Theologi, Molina, Lessius, aliique, quos refert, sequiturque Delugo, d quibus adde Bonacinam, e & Onnatem scitantem Suar. & Valqu. ii enim ajunt, ejusmodi Donationem, & validam esse, & non posse à Donatore revocari. Ratio est (inquiunt) quia quamvis ejusmodi Donatio prodiga sit, & consequenter non solum contra bonos mores politicos, sed etiam morales; est enim saltem peccaminosa venialiter, unde non possit confirmari Juramento, quod non est vinculum iniquitatis: tamen id, quod promittitur sub dicto Juramento, de quo loquimur, est, nolle revocare Donationem jam factam, quod licitum est (ajunt) cum nemo prohibeatur nolle, revocare Donationem, quam liberè facit.

3. Profectò tantorum virorum pace hæc doctrina, vel nimis obscura est, vel nequam vera. Sic ergo est planè distinguendum. Aliud est donare eum Juramento: aliud promittere item eum Juramento, se non revocaturum jam donata, ut per aliam occasionem rectè distinguit Castropal. g Juro v. gr. me nunc tibi donare equum: ecce Donationem juraram. Deinde juro, hanc Donationem jam tibi factam, me non revocaturum, etiam si adveniat casus, in quo liberè revocare possem. Ecce promissionem non revocandi, quod donatum est. Pari modo Testamentum condo, juroque, illam nunc esse meam ultimam voluntatem: At non propterea me sic privo potestate illud revocandi, seu habendi postea aliam voluntatem. Quod si Jurem, me Testamentum illud jam factum non revocaturum, tunc profectò promitto per promissionem Juramentum aliud diversum à Testamento: juro enim Testamentum factum non revocare, & hoc Juramentum, seu promissionem juratam deberi omnino servari, diximus alibi, quia hæc non revocatio, nullibi, est prohibita.

4. Sic

4. Sic ergo in casu nostro; si juro, me tibi donare omnia bona, tam Donatio, tum Juramentum huic Donationi adhaerens, in valida, per omnes communiter Doctores sunt, quia luit de re peccaminosa, saltem venialiter, de quaere contra bonos mores.

Verum, si jurem, non revocare ejusmodi donationem jam factam, putaverunt modo Delugo, alique, valere juramentum, nec posse amplius saltem ex virtute Religionis revocari, quia (inquiunt) est de re, quae sine peccato servari potest, cum leges prohibeant quidem donationem omnium bonorum, sed non praecipiant, ut illa revocetur, vel non revocetur: sed solum permittunt, ut possit donans revocare, si velit, quam permissionem a se per juramentum abjicere, nec peccatum est, nec contra Leges, &c.

5. Verum signatè dixi (*putaverunt Delugo, alique*) me enim sic philolophari juvat. Sicuti non valet juramentum de re mala, ita nec valere debet juramentum, per quod persistatur in eadem re mala; ergo, si donatio omnium bonorum, ideo non valet, quia est de re prodiga, atque adeo de re peccaminosa, eodem modo valere non debet juramentum de persistendo, seu de non revocanda ejusmodi donatione, quia est velle persistere in re prodiga, seu continuare culpam prodigalitat: sicuti, si te injustè eijcerem in exilium, & deinde jurarem, me nolle te, cum possim, ab exilio revocare: & sicuti, si donarem legitimam mei filii extraneo, & postea jurarem, illam à dicto extraneo me revocare nolle, cum possim.

6. Est igitur res accuratè perpendenda, & sic univèrsim (pro similibus juramentis de non revocando) distinguendum. Quoties non revocare, malum non est, toties juramentum de non revocando valet, & est observandum. Quoties vero non revocare, malum est, toties, sicuti non valet, nec observandum est juramentum de eo malo patrandò, sic non valet, nec est observandum juramentum de non revocando, quia utrobique non debet juramentum esse vinculum iniquitatis.

7. Ex hac autem certa regula fit, ut in casu, de quo loquimur, juramentum non valeat, quia persistere cum illa prodigalitate omnium bonorum, & item nolle eam revocare, cum possis, aequè malum est. At in exemplis modo allatis de non revocando Testamento, & de

non revocanda Donatione illius equi, valebit juramentum, observandumque erit, quia persistere in Testamento legitime facto, & in donatione equi, nec malum ex se est, nec prohibitum, & eodem modo, etiam res se habet in pluribus exemplis à me adductis a alibi.

8. Non satisfaciunt ergo nonnulli Iurisperiti, b dum sive absolute concedunt; sive absolute negant, juramentum de hisce similibus valere. Non satisfaciunt (inquam) nam ad pronuntiandam dictam validitatem, vel invaliditatem, semper expendi debet, utrum juramentum cadat in rem aliquo tandem modo, sive in se, sive in ejus perseverantia, malam, an non. Si posterius, est validum, observandumque; si prius, nec validum, nec observandum.

a Lib. 3. in Decal. c. 3. §. sen. 39. b Ap. Marium Curteu T. 1. de Donat. dijc. 2. articul. 8. loquentem de Juram. apposto Don Patris ad filium.

CAPUT V.

De solennitate Donationis, id est, De ejus Insinuatione.

§. I.

Quid sit Insinuatio, & in ejus quantitate Donatione adhibenda

1. **P**ropriam Donationis solennitas à Jure requisita est insinuatio, ut scilicet donatio debeat Judici insinuari, hoc est, manifestari. Ad quod certè satis est, si, vel ipse Donator, vel ejus Procurator, vel ipse Donatarius, ex Donatoris mandato, compareat coram Judice, qui Judex non necessario sedens pro Tribunali (cum hic non sit actus jurisdictionis contentiosae, sed voluntariae) mandet Notario, ut eam manifestationem redigat in actis ad memoriam in futurum.

2. Hanc solennitatem, sine qua Donatio est invalida, leges in vexere, ut à Judice, tanquam à persona agente pro Reipublicae bono, prodigis donationibus moderationem adhiberet. Unde rectè Onnate advertit, non posse Judicem denegare approbationem ejusmodi Donationis, quando nulla apparet causa negandi, posse autem cum apparet, quia ad hoc instituta est Lex insinuationis, ut prudenter, & sine damno, vel boni communis, vel Tertii, vel etiam ipsius Donantis Donatio fiat.

c Onnate T. 2. de contr. Tr. 10. d. 30. n. 103.